

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

STERKE JGZ. VEERKRACHTIGE JEUGD.

Werkplan 2018

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

Vastgesteld door het bestuur op 22 september 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Totstandkoming werkplan	3
Beleidsmatige uitgangspunten	3
Financiële kader	4
Preventieagenda	6
Bijlage 1 Toelichting beleidsmatige uitgangspunten	17
Bijlage 2 Integraal Werken in de Wijk	19

Inleiding

Wij geloven in een sterke jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het werkplan 2018 geeft op hoofdlijnen weer met welk doel en resultaat het NCJ wil bijdragen aan de sterke JGZ. Het NCJ biedt het JGZ-veld kwalitatief hoogwaardige ondersteuning. Bij de ontwikkeling van het werkplan 2018 heeft het NCJ de wensen vanuit het JGZ-veld en de evaluatie van het NCJ zwaar laten wegen. Daarom staat in dit werkplan een sterke JGZ centraal in de transformerende wereld van het jeugddomein. Het NCJ en de JGZ-organisaties (inclusief de JGZ-professionals) hebben dezelfde missie, namelijk: ieder kind moet veilig en gezond kunnen opgroeien. Het NCJ gelooft dat een sterke JGZ hierin het verschil kan maken. Vooral een krachtige JGZ-professional is essentieel¹. De Preventieagenda en Techagenda, in 2017 vastgesteld door de JGZ-sector, zijn richtinggevend voor het werkplan 2018. Het NCJ ziet 2018 ook als een overgangsjaar naar een beleidsprogramma 2019-2022. Dit programma wordt in de eerste helft van 2018 samen met de JGZ-sector, ministerie van VWS en samenwerkingspartners ontwikkeld.

Totstandkoming werkplan

Dit werkplan is gebaseerd op het Meerjarenbeleidsplan NCJ 2015 - 2018, getiteld: 'vernieuwen, versterken, verbinden', dat door het bestuur van het NCJ op 19 september 2014 is vastgesteld. In het werkplan 2018 wordt verder gebouwd aan de Preventieagenda en Techagenda. Met deze twee agenda's wordt ook een aanzet gegeven voor een nieuw meerjarenbeleidsprogramma. Daarnaast zijn de beleidsmatige uitgangspunten en aandachtspunten van VWS, de evaluatie van het NCJ en wensen van het JGZ-veld richtinggevend geweest voor de gemaakte keuzes.

In mei 2017 hebben we een startbijeenkomst met onze stakeholders gehouden met het doel samen te verkennen wat de contouren van het werkplan 2018 zouden kunnen zijn. Met die input zijn we als werkorganisatie aan de slag gegaan. De eerste proeven van het werkplan 2018 zijn begin augustus 2017 aan VWS, enkele JGZ-managers, ActiZ Jeugd, GGD GHOR Nederland en de beroepsgroepen voorgelegd voor commentaar. Eind augustus is het concept-werkplan aan VWS toegestuurd. Het voorgenomen werkplan 2018 is in een overleg op 13 september 2017 met oa de brancheorganisaties, beroepsverenigingen en een aantal JGZ-managers en -directeuren besproken om te toetsen of de resultaten die het NCJ in 2018 wil bereiken kunnen rekenen op draagvlak. De opmerkingen zijn verwerkt in het definitieve werkplan.

Het bestuur heeft op 22 september 2017 het werkplan en de onderliggende begroting 2018 goedgekeurd. Op grond hiervan wordt voor elk project een projectplan uitgewerkt. Het werkplan en de begroting vormen de basis voor de instellingssubsidie-aanvraag over 2018 bij het ministerie van VWS.

Beleidsmatige uitgangspunten

Beleidsprogramma 2015-2018

Het Werkplan 2018 is gebaseerd op het Beleidsprogramma 2015-2018. In het beleidsprogramma zijn drie strategische thema's benoemd.

1. *Het kind, de jongere en ouders aan zet.* De behoeften van ouders en kinderen veranderen. Dat vraagt van de professional te blijven aansluiten op de behoeften van het individuele

¹ Zie ook: 2016, Samen voor de Jeugd Position paper van de V&VN, AJN en NVDA.

kind, de jongere en zijn/haar ouders.

2. *De kracht van preventie*. De kracht van preventie onderstreept de maatschappelijke toegevoegde waarde van de JGZ. Een stevige investering in de JGZ-professional is essentieel. Nieuwe technologie kan hier een krachtige impuls aan geven.
3. *Samenwerken*. Samenwerking met lokale partners wordt in verschillende settings uitgevoerd, onder meer vanuit nieuwe organisatiestructuren zoals de wijkteams en de zorgstructuren rondom scholen en voorschoolse voorzieningen. Ook de structuur van de (gezondheids)zorg verandert zoals de prenatale zorg, huisartsenvoorzieningen, jeugdhulp, jeugd-ggz en gespecialiseerde medische zorg. De veranderingen zullen gevolgen hebben voor de uitvoeringspraktijk van de jeugdgezondheidszorg. Andere werkwijzen om effectief toe te leiden naar andere vormen van zorg, om kinderen te volgen als zij zorg krijgen, om specialistische zorg terug te brengen, om te zorgen dat de weg naar lichte jeugdhulp voor kinderen en ouders begaanbaarder is.

Naast het meerjarenbeleidsplan vormt een aantal beleidsmatige uitgangspunten van het ministerie van VWS en andere relevante partijen het vertrekpunt voor het werkplan 2018.

1. De landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij'².
2. De Jeugdagenda 2015-2018³.
3. Alles is gezondheid. Het Nationaal Programma Preventie 2014 - 2016⁴.
4. Het Stimuleringsprogramma Betrouwbare publieke gezondheid (tot 2018)⁵.
5. De Evaluatie Nederlands Centrum Jeugdgezondheid⁶.

Zie voor een korte toelichting op deze beleidsmatige uitgangspunten bijlage 1.

Financiële kader

In het kader van de taakstelling 'verkleining kennisinfrastructuur' heeft VWS een aantal jaar geleden besloten tot structurele vermindering van de instellingssubsidie van het NCJ. Met een opeenvolgende verlaging in de jaren 2016 t/m 2018 heeft dit geleid tot een vermindering van 13 % ten opzichte van de subsidie voor 2016. Afgelopen jaren heeft het NCJ daarom keuzes moeten maken in haar takenpakket. Ook nu moesten er keuzes worden gemaakt om kwaliteit te kunnen blijven leveren. Meest bepalend voor die keuzes zijn de Preventie- en Techagenda die de JGZ in 2017 heeft vastgesteld. De bezuiniging heeft negatieve effecten; moeilijk te vervangen expertise en ervaring die de afgelopen jaren is opgebouwd dreigt verloren te gaan. De nieuwe getalenteerde medewerkers kunnen niet altijd rekenen op een langdurige perspectief binnen het NCJ. Ontwikkelingen buiten het kader van Preventie- en Techagenda en buiten het kader Integraal werken in de wijk krijgen minder aandacht. Dit betekent dat er minder ruimte is om bestaande producten en diensten te implementeren en door te ontwikkelen.

Wel heeft het NCJ additionele financiering van VWS gekregen voor de landelijke borging van Integrale Vroeghulp (IVH) en voor activiteiten met betrekking tot de richtlijn Uitvoering RVP. Om goed invulling te kunnen geven aan de uitvoering van alle plannen wordt derhalve ook fors ingezet op ondernemerschap. Het streven is om op deze wijze ook andere financieringsbronnen aan te boren.

² De landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019. Kamerbrief 4 december 2015.

³ Jeugdagenda 2015-2018. 14 april 2014.

⁴ Alles is gezondheid. Het Nationaal Programma Preventie 2014 - 2016. 11 oktober 2013.

⁵ Staatssecretaris van VWS. Brief publieke gezondheid 28 augustus 2014. Betreft Betrouwbare publieke gezondheid: Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en Rijk en het stimuleringsprogramma Betrouwbare publieke gezondheid.

⁶ Evaluatie Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. 26 oktober 2016.

Missie en doelen NCJ

Missie

Het NCJ én de JGZ hebben een gedeelde missie namelijk: alle kinderen in Nederland kunnen veilig en gezond⁷ opgroeien.

Het NCJ is ervan overtuigd dat een sterke jeugdgezondheidszorg hierin het verschil kan maken. Als onafhankelijke partner kunnen wij de JGZ optimaal versterken. Het doel van de JGZ is bijdragen aan een gezonde en veilige opgroeisituatie van jeugdigen, als individu en als groep.

Het NCJ definieert een sterke JGZ als volgt:

Een sterke JGZ:

- Maakt de juiste match met de behoeften van ouders en kinderen van nu.
- Is de sleutel voor de effectieve aanpak van hedendaagse maatschappelijke problemen.
- Is een belangrijke bron voor beleidsmakers: gevraagd en ongevraagd advies.
- Is gemakkelijk vindbaar, bereikbaar en laagdrempelig: zowel online als offline.
- Heeft een sterke identiteit en imago.

Doelen

Het NCJ versterkt de JGZ door:

- Het voortouw te nemen in een krachtige, landelijke aanpak van maatschappelijk uitdagingen van deze tijd zoals kindermishandeling, schoolverzuim en armoede.
- Preventie en de toegevoegde waarde van de JGZ op de maatschappelijke agenda te zetten.
- Aan te zetten tot transformeren en professionele groei.
- Kennis te laten stromen en leren van én met elkaar bevorderen. Binnen én buiten de JGZ sector.

Doelgroepen

Het NCJ heeft als hét innovatie- en kenniscentrum voor de JGZ een expliciete focus op de JGZ en de uitvoerende organisaties die daarin actief zijn. De primaire doelgroepen zijn:

- Professionals die JGZ uitvoeren.
- Staf- en beleidsmedewerkers gerelateerd aan de jeugdgezondheidszorg.
- Leidinggevendenden in de jeugdgezondheidszorg.

Rollen

Om de doelstellingen optimaal te kunnen verwezenlijken, neemt het NCJ de verschillende rollen op zich:

1. *Verbinder*: verbinden van praktijk(en), wetenschap en beleid.
2. *Regisseur*: ontwikkelen van visies, kaders, standpunten rond relevante thema's in de JGZ.
3. *Vernieuwer*: samen met JGZ-organisaties en JGZ-professionals initiëren, versterken en stimuleren van vernieuwing.
4. *Beheerder*: landelijk beheren van interventies en methodieken.
5. *Sparring partner*: actief met de JGZ meedenken en meedoen bij (inhoudelijke) vernieuwing van de JGZ.

Toegevoegde waarde NCJ

Het NCJ neemt een unieke positie in de ondersteuning van JGZ-organisaties in, op zowel

⁷Gezondheid wordt gedefinieerd als het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven (M. Huber)

professioneel, staf, management als bestuurlijk niveau. De adviseurs van het NCJ zijn *changemakers*. Zij signaleren, confronteren en inspireren. Zij laten zien dat er alternatieven zijn voor de huidige manier van denken en werken in de JGZ. Zij begrijpen de wereld van de JGZ en ondersteunen alle JGZ-organisaties. Zowel de professionals als de managers, beleidsmakers en stakeholders. Collectief en op maat. Gevraagd en ongevraagd. Zij leggen nadrukkelijk een koppeling tussen ontwikkeling, implementatie en borging van innovatie en kennis in de JGZ.

Doelen 2018

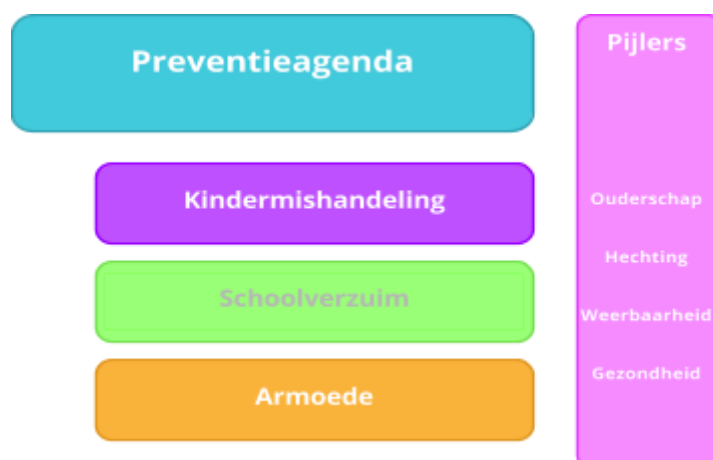
Het NCJ heeft het doel om in 2018

1. richting te geven aan preventie door stevige inzet op maatschappelijke thema's armoede, kindermishandeling en schoolverzuim en op de preventieve pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid (Preventieagenda);
2. professionals toe te rusten om te groeien;
3. digitalisering en informatisering van de JGZ (Techagenda) te versnellen en doelmatiger te maken;
4. impactvolle werkwijzen en interventies op te schalen, door te ontwikkelen en te borgen.

Preventieagenda

Preventie blijft de komende jaren in het jeugd- en sociale domein expliciet aandacht vragen en is de verbindende factor tussen de diverse wettelijke kaders in de zorg voor de jeugd. Het NCJ heeft daarom in 2017 als regisseur en bondgenoot met GGD GHOR Nederland, ActiZ Jeugd, de AJN, de V&VN en de JGZ-organisaties gewerkt aan een sectorbrede Preventieagenda. De Techagenda maakt daarvan integraal onderdeel uit. Met deze agenda's heeft de JGZ-sector ingezet op bundeling van krachten op een aantal relevante maatschappelijke uitdagingen: kindermishandeling, schoolverzuim en armoede. En evenens op de thema's digitalisering en informatisering. Met de Preventie- en Techagenda streeft de JGZ-sector naar het vergroten van de slagkracht en efficiency van de sector, zodat krachten gebundeld worden en de JGZ (ook in de toekomst) optimaal beschikbaar is voor klanten en partners.

Figuur: Preventieagenda

Doel Preventieagenda

- Vergroten urgentie en bewustwording door focus en krachtenbundeling.
- Vergroten zichtbaarheid en betrouwbaarheid van de JGZ voor klanten en partners.

- Vergroten van de slagkracht en efficiency van de sector.
- Vergroten van de impact op maatschappelijk relevante thema's met de preventieve pijlers.

Meerjarenperspectief: actieplannen en preventiepijlers

In 2017 is een start gemaakt met de actieplannen Kindermishandeling en Schoolverzuim (2017 - 2020). In 2018 wordt armoede opgepakt. Uitvoering van deze actieplannen ligt bij de JGZ sector en is omarmd door de hoofden/managers JGZ en relevante partners. De preventiepijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid bieden een ingang om de transformatie naar een sterke JGZ vorm te geven. Vanuit het NCJ is gestart met ouderschap en hechting; daarna volgen de overige thema's. Bewustwording in alle lagen in de organisatie en bij de klant vormt de eerste stap. Vervolgens is het essentieel om professionals goed toe te rusten op de preventieve pijlers, zodat dit een duurzame plek krijgt in de inhoud van het werk van de JGZ. Aandacht is nodig voor de gevolgen hiervan en hoe die doorwerken in de werkprocessen en de uitvoeringspraktijk.

Preventieagenda

Met de JGZ Preventieagenda heeft de sector zich voor de komende jaren verbonden aan een belangrijke opgave die zorgdraagt voor de gezonde en veilige ontwikkeling van alle kinderen en jongeren. De kern hiervan bestaat uit het aanbrengen van focus en het genereren van impact op de gekozen maatschappelijk thema's kindermishandeling, schoolverzuim en armoede. Het is van belang de vier preventieve pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid te versterken binnen de JGZ-sector én in samenhang met het sociale domein. Zo worden handvatten geboden om de complexe maatschappelijke problemen, kindermishandeling, schoolverzuim en armoede, die vaak generaties lang spelen, aan te pakken. De JGZ kan zo het verschil maken, impact genereren en tot resultaten voor de jeugd komen. We creëren een bondgenootschap met relevante partners als stevige basis. Daarnaast werken we als betrouwbare en onafhankelijke partner voor overheid en andere partners in het jeugd domein, samen in de strijd tegen deze maatschappelijke epidemieën.

Techagenda

In 2017 is een sectorbrede Techagenda ontwikkeld. Uit onderzoek is gebleken dat ouders niet alleen offline, maar ook online behoefte hebben aan betrouwbare informatie. De JGZ wordt in dat verband gezien als betrouwbare informant. Het aanbod aan online informatie, apps en nieuwe technologie wordt steeds groter, maar de JGZ loopt achter in deze ontwikkeling. De behoefte van ouders is in dat opzicht evident: biedt eenduidige en betrouwbare informatie, algemeen en gepersonaliseerd (rekening houdend met de individuele situatie van een kind). Daarnaast is er onvoldoende zicht op alle digitale mogelijkheden en worden innovaties overwegend slechts lokaal of regionaal gebruikt. Tegelijkertijd ontwikkelen meerdere organisaties vergelijkbare innovaties. JGZ organisaties willen innovaties kunnen delen met collega-organisaties en/of gebruik kunnen maken van innovaties die elders ontwikkeld zijn.

De Techagenda koerst op de gezamenlijkheid: een gemeenschappelijk JGZ-platform voor ouders en jeugdigen en de gezamenlijk ontwikkeling van innovaties om het werk van de professional en beleidsmakers te ondersteunen en versterken - onafhankelijk van het gebruikte DD JGZ. De Techagenda geeft de komende jaren richting aan de digitalisering en informatisering van de JGZ-sector.

Bovenstaande overwegingen hebben geleid tot vier projecten in 2018. Deze projecten worden eind dit jaar en begin volgend jaar in samenspraak met de JGZ-sector concreet gemaakt in projectplannen.

A. *Samenwerken aan impact.*

Het NCJ investeert in 2018 in strategische partnerships, waarin het als verbinder samenwerking stimuleert en versterkt tussen de netwerken binnen en buiten de sector. Door de krachten te bundelen en slim samen te werken met onze landelijke partners, smeden we een sterk bondgenootschap waarin we richting kunnen geven aan de preventiethema's en de JGZ-pijlers, zodat de JGZ haar rol daarin kan pakken.

B. *Een sterke JGZ vraagt professionele groei.*

Sterke ouders zijn nodig om kinderen veilig en gezond te laten opgroeien. Een sterke JGZ kan voor ouders hierin het verschil maken. Iedere JGZ-professional blijft - gesteund door de eigen organisatie - investeren in zijn ontwikkeling, is omgevingsbewust en sluit aan bij de behoeften van ouders en jongeren van nu.

C. *Voorsprong door informatie en technologie.*

Steeds meer JGZ-organisaties ontdekken de kracht en noodzaak van technologie bij de uitvoering van het werk. Lokaal en regionaal worden digitale innovaties ontwikkeld en ingezet in de uitvoeringspraktijk. Door in gezamenlijkheid nieuwe initiatieven te starten voor de hele JGZ-sector, wordt de inzet en daarmee de effectiviteit van het aanbod vergroot.

D. *Doen wat werkt.*

Het NCJ bevordert *evidence based* werken door het erkenningstraject te ondersteunen en beheert daarnaast in opdracht van JGZ-organisaties een aantal programma's en methodieken waarmee de JGZ het verschil kan maken voor de opgroeiend kind en zijn/haar ouders.

De **projecten** worden hierna beschreven.

Project A. Samenwerken aan impact

De Preventieagenda heeft de richting gegeven aan de focus van de JGZ voor de komende jaren. In 2018 wordt stevig doorgewerkt aan de uitvoering en nadere invulling van deze agenda. Zo gaan we de samenwerking tussen de JGZ en o.a. het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdhulp, het leerplicht en specialistische zorg stimuleren en waar nodig aanjagen. Dit doet het NCJ door (a) gebruik te maken van haar netwerken en bondgenootschappen te sluiten om hiermee richting te geven en de JGZ sector te positioneren en versterken, (b) door het opzetten van fysieke en virtuele platforms voor ontmoeting, inspiratie en innovatie én (c) de werkconferenties te initiëren waar het proces van uitvoeren, leren en (door)ontwikkelen centraal staat. Ook (d) ontsluit het NCJ de wetenschappelijke- en praktijkkennis voor onze partners en de JGZ-sector en (e) worden bestaande initiatieven gedeeld, waarbij we co-creatie stimuleren en faciliteren. Deze initiatieven relateren we aan de drie thema-actieplannen en de vier preventie pijlers van de Preventieagenda. In 2018 ligt de focus op ouderschap en hechting. Vanaf 2019 komen de andere pijlers aan bod.

Het NCJ versterkt de JGZ op de pijlers: ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid. Daarbij sluiten we aan bij de behoefte/vraagstelling van de JGZ-sector. Begin 2018 levert het NCJ een rapport 'Staat van het gezin' op. Dit is het resultaat van een onderzoek waarmee inzicht is verkregen in de leefwereld en behoeften van gezinnen van nu. Tevens is er in dezelfde periode een inventarisatieronde geweest bij alle JGZ-organisaties. Hierin is enerzijds specifiek gevraagd naar hoe de JGZ vorm geeft aan de transformatie die nodig is om aan te kunnen (blijven) sluiten bij gezinnen van nu. Anderzijds is uitgebreid stilgestaan bij de ondersteuningsbehoefte van de JGZ.

De Staat van het gezin en de inventarisatieronde bij JGZ-organisaties geven voeding voor de verdere inrichting van dit project:

- a. Het NCJ duidt de uitkomsten van de 'Staat van het gezin' en verbindt deze met de behoefte van de JGZ-organisaties. De uitkomst bepaalt de strategie en aanpak van dit project.
Resultaat: Activiteiten of producten die de JGZ ondersteunen bij het aansluiten bij gezinnen van nu.
- b. Het NCJ stimuleert het gevoel van urgentie en bewustzijn van de JGZ-pijlers van de Preventieagenda door deze met samenwerkingspartners en veldpartijen actief onder de aandacht te brengen.
Resultaat: Bij samenwerkingspartners op landelijk niveau bewustwording creëren met betrekking tot de rol die de JGZ kan spelen rondom de preventiepijlers.
- c. Het NCJ regisseert de ontwikkeling en stimuleert uitvoering van de actieplannen schoolverzuim, kindermishandeling en armoede.
Resultaat: Samen met de JGZ-sector zijn actieplannen opgesteld. De voortgang van deze plannen is gefaciliteerd, aangejaagd en gemonitord.
- d. Het NCJ bevordert samenwerking tussen professionals in het jeugd- en sociaal domein, met name door deelname aan het VWS-project Integraal werken in de wijk (IWW) conform het door de samenwerkingspartners (Movisie, Vilans, Nji en NCJ) en de werkplaatsen sociaal domein opgestelde projectplan. Dit is als bijlage toegevoegd aan dit werkplan. Daarnaast levert het NCJ de voorzitter van de landelijke werkgroep Preventie/vroegsignalering waarin, op verzoek van het ministerie van VWS, samen met andere kennisinstututen, gemeenten en werkplaatsen sociaal domein het begrip preventie voor gemeenten wordt geconcretiseerd. Daarbinnen is aandacht voor de JGZ Preventieagenda. Op basis van de feedback van gemeenten en lokale partners op de door de werkgroep ontwikkelde Preventiematrix, wordt deze bijgesteld en doorontwikkeld. Op deze wijze worden de Wet publieke gezondheid en de Jeugdwet verbonden.
Resultaat: Zie bijlage 2 voor het werkplan 2018 IWW.

Project B. Een sterke JGZ vraagt professionele groei

Professionals maken de JGZ sterk. Dit kan niet zonder investering in de professionele groei. Professionalisering is een continu proces, waarin zowel aandacht nodig is voor een inhoudelijke component (kennis) als ook een ontwikkel component (attitude, houding en gedrag). Met als resultaat een goede kwaliteit van de uitvoering afgestemd op de behoefte van de klant. Professionalisering heeft betrekking op veel verschillende aspecten van het werk van een JGZ-professional en verschillende partijen hebben hierbij een rol. Het NCJ richt zich op die aspecten die relevant zijn voor de JGZ Preventieagenda. De producten en/of activiteiten die hiervoor onder project A worden ontwikkeld worden in project B ingezet.

Voor het versterken van de inhoudelijke component beheert het NCJ het Van Wiechen ontwikkelingsonderzoek en voert het NCJ regie op de JGZ-richtlijn-cyclus. In 2018 is de ambitie om gezamenlijk de richtlijn-cyclus toekomstbestendig vorm te geven, zodat een efficiënt en flexibel proces ontstaat van richtlijnontwikkeling, waarbij JGZ-organisaties sterk betrokken zijn.

De ontwikkel component krijgt aandacht in de bestaande ontmoetingen, die vanuit het NCJ georganiseerd worden voor professionals (denk aan het Kennisnetwerk JGZ, Implementatienetwerk richtlijnen, het Innovatieatelier etc.), maar ook daarbuiten. Zo versterken we de JGZ-sector en zetten we de JGZ-ers aan tot professionele groei. In 2017 is hiermee een start gemaakt. In 2018 zetten we de ingezette richting voort en hanteren we enerzijds het versterken van de JGZ-pijlers van de Preventieagenda als leidraad (ouderschap,

hechting, weerbaarheid en gezondheid), anderzijds zullen de uitkomsten van de Staten van het Gezin en JGZ (zie project A) bepalend zijn voor de invulling van de professionaliseringsbijeenoemkomsten. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij de JGZ-organisaties waarbij het Basispakket JGZ, het LPK en de Preventieagenda de kaders zijn om professionele groei vorm te geven. In 2018 investeren we ook in het contact met het JGZ veld, waarbij we optimaal aansluiten, de (lokale) ontwikkelkracht stimuleren én de transformatie op gang brengen. Het NCJ initieert, versterkt en denkt actief mee bij (inhoudelijke) vernieuwing van de JGZ. Professionalisering draagt zo ook bij aan de kwaliteit en zichtbaarheid van de JGZ en de positie van de professional binnen en buiten de organisatie.

De inzet in 2018 is gericht op het versterken van de uitvoeringspraktijk.

- a. Het NCJ zet aan tot professionele groei gerelateerd aan de Preventieagenda, het LPK en het Basispakket JGZ. De wijze waarop dit gebeurt hangt samen met de uitkomsten van de onderzoeken uit project A. De verschillende interactieve bijeenkomsten (beschreven onder communicatie en ontmoeting, verderop) worden hiervoor ook ingezet.
Resultaat: er zijn tools ontwikkeld, die ingezet kunnen worden bij de ondersteuning op maat, gericht op professionele groei, gerelateerd aan de Preventieagenda, invoering van het LPK en het Basispakket JGZ.
- b. Het NCJ voert regie op de JGZ-richtlijn-cyclus en zorgt hierbij voor samenhang in samenwerking met ZonMw, de RAC en de JGZ-organisaties.
Resultaat: er zijn 4 (herziene) richtlijnen gepubliceerd en er wordt (in gezamenlijkheid) gewerkt aan een nieuwe structuur van richtlijnontwikkeling in de JGZ. De ondersteuning bij de implementatie en borging van de JGZ-richtlijnen en de onderlinge samenhang in de uitvoering vindt plaats in het project Implementatie richtlijnen, beschreven onder 'additionele projecten'.
- c. Het NCJ beheert het Van Wiechen Ontwikkelingsonderzoek en naar aanleiding van de gestarte verkenning in 2017 wordt doorggegaan op het verbinden van preventiepijlers met ontwikkelingsonderzoek en Van Wiechen.
Resultaat: een onderzoeks- en ontwikkelplan Preventiepijlers in het ontwikkelingsonderzoek.
- d. Het NCJ zorgt richting de JGZ-professionals voor actuele informatie over preventie van wiegendoed via de NCJ website.
Resultaat: JGZ-professionals hebben de beschikking over actuele informatie over preventie wiegendoed.
- e. Het NCJ draagt bij aan de 'Richtlijn Uitvoering RVP' die het RIVM ontwikkelt door een commentaaronde te organiseren en de uitkomsten gebundeld aan het RIVM terug te koppelen.
Resultaat: Het JGZ-veld heeft feedback gegeven op de 'Richtlijn Uitvoering RVP'.
- f. Het NCJ valideert nieuwe en geactualiseerde teksten op het terrein van de gezondheid van kinderen en jongeren, die via Stichting Opvoeden.nl toegankelijk zijn voor ouders.
Resultaat: De teksten zijn gevalideerd.

Communicatie en contacten JGZ

Communicatie raakt aan alle werkzaamheden van het NCJ. We hebben ervoor gekozen communicatie en contacten met de JGZ onder te brengen bij project B. In alle projecten bevordert het NCJ de kennisdeling en inspireert en ondersteunt het NCJ iedereen werkzaam in de JGZ-sector.

- a. Dit gebeurt op landelijk niveau met diverse communicatiemiddelen o.a. website, social media, nieuwsbrieven.
- b. Belangrijk zijn ook de contacten met de JGZ in de vorm van interactieve bijeenkomsten waarin aangezet wordt tot actie (zoals het Kennisnetwerk JGZ, het Innovatieatelier, het

congres Jeugd in Onderzoek etc.). Activering vindt ook plaats op lokaal niveau door *sparingpartner* te zijn voor JGZ-organisaties, bijeenkomsten te organiseren en aandacht te hebben voor *good practices* waardoor kennis, ervaring en initiatieven worden gedeeld. Resultaten: de JGZ-sector is via de NCJ communicatie-uitingen en door de interactieve contacten bekend met de producten en diensten van het NCJ, op de hoogte van de actualiteiten, en informatie gerelateerd aan de JGZ Preventieagenda.

Project C. Voorsprong door informatie en technologie

Het aanbod aan technologie in de JGZ wordt steeds groter, maar de toegang is versnipperd en beperkt. Hierdoor is het niet overzichtelijk wat er allemaal is en worden innovaties overwegend lokaal of regionaal gebruikt. Tegelijkertijd ontwikkelen meerdere organisaties vergelijkbare innovaties. De roep om innovaties te kunnen delen met collega-organisaties en de wens om ook gebruik te kunnen maken van andere (elders ontwikkelde) innovaties wordt steeds luider. Aansluiting op het DD JGZ is noodzakelijk om in de bedrijfsvoering de innovaties direct te kunnen toepassen. Dat betekent dat innovaties modulair en buiten de DD JGZ-omgeving beschikbaar moeten komen en via koppelvlakken op elk DD JGZ kunnen aansluiten.

Techagenda

Bovenstaande heeft de koers van de Techagenda in 2017 bepaald: één platform voor de jeugdgezondheidszorg, waar digitale innovaties breed en op grote schaal kunnen worden gebruikt - onafhankelijk van het DD JGZ waarmee een JGZ-organisatie werkt. Via dit platform kunnen samenwerkingspartners en JGZ samenwerken, jeugdigen en ouders vinden er betrouwbare en gevalideerde informatie over gezond en veilig opgroeien en kunnen via het platform digitaal contact hebben met hun eigen JGZ-organisatie. Dat is wat de Techagenda beoogt.

In 2017 is een coalitie gevormd met relevante stakeholders. JGZ-organisaties die aansluiten verbinden zich aan de doelstellingen van de Techagenda. Ook is een start gemaakt met enkele doorbraakprojecten. In 2018 wordt voortgebouwd op deze activiteiten.

Basisdataset JGZ, versie 4.0

Om tot een optimale inzet van en maximale impact met digitale innovaties te kunnen komen is optimale ontsluiting van beschikbare informatie uit het DD JGZ nodig. Gestructureerde en uniforme registratie in het DD JGZ is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Daarvoor is de informatiestandaard voor de JGZ ontwikkeld: de Basisdataset (BDS) JGZ. De huidige versie van de BDS 3.2.3 sluit echter onvoldoende aan bij de actuele uitvoeringspraktijk van de JGZ en heeft nog onvoldoende geleid tot uniforme registratie en een krachtige implementatie is nodig om het juiste gebruik van de BDS te stimuleren. BDS 4.0 is ontwikkeld, maar nog niet *gereviewed* en vastgesteld. Dat gaat in 2018 plaatsvinden.

Jeugd in Beeld

Verder wordt het beheer van JIB gecontinueerd. Omdat er vanuit de instellingssubsidie onvoldoende middelen beschikbaar komen voor dit beheer, wordt in 2018 aan de aangesloten JGZ-organisaties een financiële bijdrage gevraagd. Dat bepaalt de mate waarin nieuwe ontwikkelingen kunnen worden opgepakt: nieuwe rapportages, nieuwe organisaties, landelijke publicatie en onderzoeksactiviteiten.

Regie op informatisering

Tenslotte is vanuit het JGZ-veld via de stuurgroep DD JGZ gevraagd de regie op informatisering in de JGZ op te pakken. Dit gaat verder dan de huidige taak van beheer en onderhoud van de

BDS. Vanwege de nauwe samenhang met de ontwikkelingen van de BDS is deze regierol door het NCJ een voor de hand liggende keuze. Tot september 2017 is/wordt deze rol op projectbasis uitgevoerd door Nictiz. In augustus 2017 starten gesprekken over de invulling van deze rol in de *Going Concern* situatie, met ActiZ Jeugd, GGD GHOR Nederland en Nictiz. Dan moet duidelijk worden wat er aan expertise, mensen en middelen nodig is om deze rol goed te kunnen vervullen. Vanuit de instellingssubsidie van het NCJ wordt niet voorzien in de realisatie van deze nieuwe rol.

Inzet in 2018 is er op gericht de digitalisering en informatisering van de JGZ te versterken.

- a. Het NCJ stimuleert digitale innovatie in de JGZ door voort te bouwen op de in 2017 geformuleerde uitgangspunten en behaalde resultaten van de Techagenda. Het resultaat is dat JGZ-organisaties bij de ontwikkeling van hun digitale innovaties rekening houden met de uitgangspunten van de Techagenda, d.w.z. schaalbaar en modulair ontwikkelen.
- b. Urgentie en bewustzijn bij de JGZ creëren voor uniforme en kwalitatief hoogwaardige registratie. Daarvoor is intensieve communicatie en contact met het JGZ-veld nodig. Het resultaat is dat JGZ-organisaties het belang van uniforme en kwalitatief hoogwaardige registratie agenderen en JGZ-professionals daarin ondersteunen.
- c. Het NCJ laat de in co-creatie en van commentaar voorziene geactualiseerde BDS vaststellen door de eigenaars van de BDS. Het resultaat: een geactualiseerde versie van de BDS is vastgesteld
- d. Het NCJ beheert JIB voor beleids-, stuur-, spiegel- en onderzoeksinformatie. En ontwikkelt een nieuwe rapportage op een van de thema's van de Preventieagenda. Het resultaat is dat de deelnemende organisatie kunnen beschikken over de vier reeds ontwikkelde rapportages en hun cijfers kunnen spiegelen aan die van andere deelnemende organisaties.

Project D. *Doen wat werkt*

Het NCJ bevordert *evidence based* werken en is mede ondertekenaar van het Convenant Erkende Interventies. In dat kader ondersteunt het NCJ deelcommissie 2 van de erkenningscommissie Effectieve Interventies samen met CGL-RIVM. Daarnaast beheert het NCJ een aantal impactvolle methodieken en programma's. Deze worden in opdracht van de deelnemende JGZ-organisaties beheerd, geïmplementeerd, doorontwikkeld en landelijk uitgerold. Meer informatie over de verschillende methodieken en programma's is te vinden in hoofdstuk 6 Additioneel gefinancierde projecten. Op dit moment worden VoorZorg, Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften (GIZ), SamenStarten en M@ZL door het NCJ beheerd.

Binnen de JGZ-sector zijn meerdere interventies en methodieken ontwikkeld. Dit zijn kleinschalige initiatieven, vaak opgezet met (tijdelijke) projectsubsidies. Met deze werkwijzen versterken JGZ-organisaties afzonderlijk hun kwaliteit en impact, maar de impact blijft lokaal en/of regionaal. Om de impact van kansrijke lokale interventies en methodieken te vergroten, is het van belang op te schalen naar landelijke niveau. Het NCJ stelt een ontwikkelagenda op die zichtbaar maakt welke lacunes er zijn met betrekking tot preventieve programma's die de JGZ kan uitvoeren. Dit kan leiden tot opschaling van bestaande programma's of ontwikkeling van nieuwe programma's. Voor de prioritering is de JGZ Preventieagenda richtinggevend.

Inzet in 2018: impact van de JGZ versterken.

- a. Het NCJ bevordert evidence based werken in de JGZ en ondersteunt samen met CGL deelcommissie 2 Erkenning interventies.
Het resultaat: de kwaliteit van beoordeelde interventies is bekend.
- b. Het NCJ ontwikkelt samen met de JGZ een ontwikkelagenda om lacunes in de pijlers van de Preventieagenda zichtbaar te maken.
Het resultaat is een in de JGZ sector breed gedragen ontwikkelagenda.

Additioneel gefinancierde projecten

Naast voorgaande projecten die met de reguliere instellingssubsidie gefinancierd worden, voert het NCJ projecten uit, met andere financiering, die ook bijdragen aan de missie en doelen van het NCJ en de JGZ.

E. Borging landelijke kennisfunctie Integrale Vroeghulp

Dit project wordt additioneel gefinancierd door VWS.

Integrale vroeghulp (IVH) zijn regionale multidisciplinaire netwerken. Zij zorgen voor vroegsignalering, diagnostiek en ondersteuning bij jonge kinderen met een meervoudige complexe hulpvraag en een (vermoedelijke) ontwikkelingsachterstand. Deze kinderen zijn geholpen als hun problematiek zo snel mogelijk wordt gesignaleerd en gediagnosticeerd. Echter de problematiek is in een vroeg stadium meestal nog diffuus en is vaak meervoudig. Hierdoor is gespecialiseerde expertise noodzakelijk, maar die zit vaak bij meerdere organisaties. De kracht van IVH is dat de vraag van het kind en de ouders centraal staat en de brede samenwerking waarbij de verschillende expertise wordt gebundeld. Ouders worden hierbij ondersteund door een casemanager die het proces, samen met de ouders coördineert. Hierdoor komen kinderen eerder en beter op de juiste plek. Dit voorkomt veel problemen en kosten⁸.

Er is een integratiemodel voor IVH ontwikkeld, bestaande uit zeven bouwstenen, die door alle samenwerkingspartners binnen de keten-netwerk gebruikt wordt. Het model dient als basis voor het structureel en samenhangend vinden en bieden van zorg en ondersteuning voor het kind en het gezin. Door middel van vroegsignalering en multidisciplinaire diagnostiek en adviesplan wordt de de kwaliteit van integrale vroeghulp verbeterd. Uit de evaluatie blijkt dat een meerderheid van de IVH netwerken tevreden is over deze bouwstenen⁹.

In 2017 heeft de overdracht van de landelijke activiteiten van Integrale Vroeghulp (IVH) plaatsgevonden. De structuur voor landelijke coördinatie en borging van de kennisfunctie IVH is ingericht. Hierbij is de kennis, op basis van de uitgangspunten en bouwstenen, over IVH voor ouders, professionals en gemeenten beschikbaar gebleven en actief bijgehouden. Uitwisseling voor coördinatoren van regionale IVH netwerken en casemanagers is georganiseerd en de taskforce is omgevormd naar een partnerraad IVH. Tenslotte is er een meerjarig projectplan opgesteld voor de borging van de kennisfunctie IVH, doorontwikkeling en verdere landelijke uitrol. In 2018 ligt de focus op de implementatie van de structuur die in 2017 is ingericht.

Inzet in 2018 om de landelijke kennisfunctie verder te borgen:

⁸ www.integralevroeghulp.nl

⁹ Integrale Vroeghulp, een duurzaam netwerk (VGN)

a. Verder uitbouwen en inrichten van de landelijke beheerstructuur voor Integrale Vroeghulp (IVH)

In 2017 is er een start gemaakt met een analyse met betrekking tot de landelijke stand van zaken van IVH. Vanuit deze analyse, waarbij de verschillende perspectieven van de stakeholders op IVH helder worden, is het mogelijk om op maat in te kunnen spelen op de diverse regionale situaties. Waar in 2017 een start is gemaakt met de coördinatoren door middel van interviews, zal in 2018 andere partijen in het veld (gemeenten, zorgaanbieders etc.) worden bevraagd om IVH binnen het veld nog beter in kaart te krijgen. Hiermee worden ook de blinde vlekken zichtbaar wat nodig is om duurzaam landelijk kwaliteit te kunnen bieden. Het resultaat is een stevige landelijke beheerstructuur, onderbouwd door de analyse. Hierdoor kunnen onderstaande resultaten beter worden behaald.

b. Landelijke uitrol en promotie IVH

Hoewel er al veel regionale IVH netwerken zijn, is IVH helaas nog niet in elke gemeente beschikbaar. En soms wordt vroeghulp anders ingevuld, bijvoorbeeld met 'Vroeg Erbij'. Er zal dus ook aandacht nodig zijn voor de promotie van IVH. Niet alleen het NCJ, maar alle betrokken partijen hebben hierbij een ambassadeursrol. Verder wordt ook verkend of samenwerking met andere vormen van vroeghulp mogelijk is. Bij de promotie wordt aangesloten bij wat er nu al gebeurt: geven van presentaties op relevante congressen, participatie in landelijke netwerken, werkgroepen en overleggen. Ook het beantwoorden van vragen uit het veld maakt hier onderdeel van uit. Resultaat: IVH is op de kaart gezet bij gemeenten en waar mogelijk uitgebreid.

c. Ondersteuning IVH netwerken

Coördinatoren van de IVH netwerken worden ondersteund met informatie en kennis over IVH. Om de uitwisseling van ervaring met IVH en de deskundigheid in stand te houden worden bijeenkomsten georganiseerd voor coördinatoren van regionale IVH netwerken en casemanagers. Het resultaat is een interactief IVH netwerk.

d. Communicatiemiddelen

Ook in 2018 moet de kennis - op basis van de uitgangspunten en bouwstenen - over IVH beschikbaar blijven voor ouders, professionals en gemeenten. Als resultaat is de kennis actief bijgehouden en verbonden met de doelgroepen, inclusief de IVH netwerken.

e. Monitoring

In 2018 wordt onderzocht wat een goed werkend systeem kan zijn voor monitoring van de uitvoering IVH op basis van de reeds bestaande kwaliteitsindicatoren. Onderdeel daarvan is na te gaan aan welke gebruikers- en randvoorwaarden het systeem moet voldoen. De IVH netwerken zullen hierbij worden betrokken. Het resultaat is een blauwdruk van een monitoringssysteem voor IVH, waarop de monitor ontwikkeld kan worden.

f. Doorontwikkeling IVH

Waar nodig worden materialen, onderdelen van IVH, in samenwerking met de partnerraad IVH, de regionale netwerken en alle betrokken stakeholders doorontwikkeld. De wijze waarop dit gebeurt wordt begin 2018 nader uitgewerkt. Resultaat: plan van aanpak doorontwikkeling inclusief inzicht waar doorontwikkeling nodig is.

F. Beheer van diverse programma's

Het NCJ beheert programma's die kunnen bestaan uit een methodiek en/of interventie(s) en borgt de kwaliteit van de uitvoering en doorontwikkeling ervan. Belangrijk is dat er *evidence* beschikbaar is over de effectiviteit of dat onderzoek hiernaar gaande is. Voor alle programma's die het NCJ beheert, blijft de landelijke uitrol een aandachtspunt, zodat uiteindelijk de impactvolle methodieken en interventies voor elk kind en gezin beschikbaar zijn passend bij het Basispakket JGZ en de Preventieagenda.

a. VoorZorg

VoorZorg is een *evidence based* programma voor kwetsbare jonge vrouwen tot 25 jaar die zwanger zijn van hun eerste kind. Zij krijgen verpleegkundige ondersteuning tijdens hun zwangerschap en na de geboorte bij de verzorging en opvoeding van hun kind. VoorZorg bestaat uit een intensief schema van huisbezoeken uitgevoerd door speciaal daarvoor opgeleide jeugdverpleegkundigen met ervaring in de Jeugdgezondheidszorg. VoorZorg is door de Erkeningscommissie Interventies erkend als 'effectief volgens goede aanwijzingen'.

b. Gezamenlijk Inschatten van Zorgbehoeften (GIZ) methodiek

De GIZ-methodiek is een integrale taxatiemethodiek waarmee professionals samen met ouders, kinderen, jongeren en andere professionals de sterke kanten, ontwikkel- en zorgbehoeften van een kind of gezin snel in kaart brengen. Dit door middel van een ingekaderd, gestructureerd en motiverend gesprek waarbij gebruik wordt gemaakt van overzichtelijke (leeftijdsspecifieke) schema's: de voor de methodiek aangepaste CAF-driehoek (*Common Assessment Framework*) en de Gezonde Ontwikkeling Matrix (GOM). Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de effectiviteit.

c. M@ZL

M@ZL richt zich op het inventariseren van de oorzaken van het ziekteverzuim en het aandragen van oplossingen, zodat leerlingen en ouders adequaat worden begeleid en de leerling zo snel weer mogelijk terug naar school kan gaan. Ziekteverzuimbeleid volgens M@ZL laat zien dat een integrale aanpak en intensieve samenwerking tussen school, gezin, jeugdgezondheidszorg (JGZ) en gemeente (leerplichtambtenaar) werkt. M@ZL is door de Erkeningscommissie Interventies erkend als 'effectief volgens eerste aanwijzingen' voor het Voortgezet onderwijs en als 'goed onderbouwd' voor het MBO (onderzoek loopt).

d. SamenStarten

SamenStarten is een programma dat de psychosociale ontwikkeling van kinderen vanaf de geboorte ondersteunt. Kenmerkend is de samenwerking tussen partners in het brede jeugddomein en een specifieke methodiek (het DMO-protocol) in de jeugdgezondheidszorg. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de effectiviteit van SamenStarten.

G. Overige additionele projecten

a. Transformatieprogramma 'Mindchange ouderschap'

De opbrengst van de sectorbrede analyse, 'de Staat van de JGZ', geeft een nadere invulling van de activiteiten in het meerjaren transformatieprogramma 'Mindchange ouderschap'. Dit groeiprogramma komt voort uit de Preventieagenda.

De verkregen inzichten en uitgesproken behoeften van de JGZ-sector maken duidelijk wat een geschikte invulling van de activiteiten binnen dit programma is. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om welke onderwerpen en sprekers op de agenda van de professionaliseringsbijeenkomsten staan, welke *good practices* verspreid kunnen worden, welke innovatieve ideeën verbonden kunnen worden en welke inhoud de te ontwikkelen (kennis)producten moet bevatten zodat zij optimaal aansluiten bij de behoeften en het kennisniveau van de gebruiker. In 2018 willen we een beroep doen op een deel van de egaliseringsreserve voor extra financiering van dit programma.

b. Techagenda (deel Noaber Foundation)

Voor de realisatie van het digitale platform voor de jeugdgezondheidszorg (Techagenda) wordt een klein deel van de instellingssubsidie aangewend. Deze is vooral bedoeld om JGZ-organisaties te motiveren en te ondersteunen om hun digitale innovaties te ontwikkelen in lijn met de ideeën van de Techagenda. Voor de realisatie van het platform en de bouw van de eerste functies wordt buiten de instellingssubsidie naar funding gezocht. Van de Noaber Foundation is een eerste donatie ontvangen.

c. Implementatie richtlijnen

Richtlijnen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van het professioneel handelen in de JGZ. Om ervoor te zorgen dat de JGZ-richtlijnen daadwerkelijk worden gebruikt zijn structurele implementatieactiviteiten noodzakelijk. Met financiële ondersteuning van ZonMw biedt het NCJ sinds 2012 diverse tools en activiteiten om structureel de invoer en het gebruik van JGZ-richtlijn door JGZ-professionals te ondersteunen en bevorderen.

d. MediaDiamant in het consultatiebureau (Groeigids app)

Bureau Jeugd & Media, GGD Amsterdam en het NCJ hebben deelgenomen aan de Mediawijzer.net Challenge 2017 en een stimuleringsbijdrage gewonnen. Ook Stichting Opvoeden.nl haakt aan. Online wordt er meegelift op het succes van de GroeiGids-app. Hierin wordt een functie ingebouwd waarmee ouders kunnen kiezen over welke thema's zij betrouwbare pushberichten kunnen ontvangen. Aan het thema mediaopvoeding wordt als eerste vormgegeven, langs de facetten van de MediaDiamant. Offline zal bij het consultatiebureau het gesprek over mediaopvoeding worden gevoerd. Hiervoor zal onder andere een e-learning module voor JGZ-professionals worden ontwikkeld, zodat JGZ-professionals hierop goed zijn toegerust.

e. Meerjarenprogramma depressiepreventie. Landelijke regievoering bij risicogroep jongeren

In het kader van het Meerjarenprogramma Depressiepreventie van VWS, hebben 19 partijen, waaronder het NCJ hun handtekening gezet onder de Depressie-deal. Jongeren zijn als een belangrijke risicogroep benoemd. Hiervoor heeft GGD GHOR Nederland een projectvoorstel ingediend, samen met het Trimbos-instituut en het NCJ, wat inmiddels is gehonoreerd. In dit project - dat tot de zomer 2018 loopt - wordt gewerkt aan een model-ketenaanpak voor depressiepreventie bij jongeren van 12-18 jaar.

Bijlage 1 Toelichting beleidsmatige uitgangspunten

Naast het meerjarenbeleidsplan van het NCJ vormt een aantal beleidsmatige uitgangspunten van het ministerie van VWS het vertrekpunt voor het werkplan 2018.

1. De landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij'¹⁰.
2. De Jeugdagenda 2015-2018¹¹.
3. Alles is gezondheid. Het Nationaal Programma Preventie 2014 - 2016¹².
4. Het Stimuleringsprogramma Betrouwbare publieke gezondheid (tot 2018)¹³.
5. De Evaluatie Nederlands Centrum Jeugdgezondheid¹⁴.

1. De *landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019* blijft zoals voorgaande jaren mede bepalend geweest voor keuzes in het werkplan 2018:

- De behoeften en wensen van kinderen, jongeren en ouders.
- Een sterkere fysieke, organisatorische en inhoudelijke verbinding tussen publieke gezondheid en basiszorg.
- Het bevorderen van een gezonde leefstijl, vroege signalering van risico's en inzet op weerbaarheid.

2. De *Jeugdagenda 2015-2018* kent belangrijke veranderopgaven, die ook in 2018 van belang blijven. Het NCJ draagt in 2018 zoals in voorgaande jaren bij aan:

- *Kind centraal*. Partnerschap met kinderen, jongeren en hun ouders.
 - Vergroten inzet eigen kracht en de sociale omgeving van gezinnen.
 - Passende zorg voor kinderen en ouders. Kinderen moeten de zorg krijgen die ze nodig hebben: géén overbehandeling en ook géén onderbehandeling.
- *Elk kind naar school*. De *werkagenda Verbinding passend onderwijs, preventie, jeugdhulp en participatie* geeft hiervoor houvast:
 - Integraal (preventief) werken in en om voorschoolse voorzieningen en scholen.
 - Verminderen van thuiszittende jongeren, voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim.

3. In het *Nationaal Plan Preventie* (NPP) wordt gezondheid positief gepositioneerd, in plaats van in de sfeer van wat er niet mag en niet kan. Ook het NCJ focust in 2018 op positieve gezondheid.

Het NCJ is partner in het *Kennisprogramma Jeugd*, het samenwerkingsverband van kennispartners in de jeugdsector (ZonMw, RIVM, TNO, Nji en NCJ); dit programma kent de volgende speerpunten:

- Bevorderen van effectief (evidence based) werken in preventie, ondersteuning zorg in de jeugdsector.
- Professionalisering van de jeugdprofessional in het sociaal domein.

4. Het *Stimuleringsprogramma Betrouwbare publieke gezondheid* richt zich op het verbeteren van de aansluiting tussen publieke gezondheid en de rest van het sociale domein. De JGZ verkeert

¹⁰ De landelijke nota gezondheidsbeleid 2016-2019'. Kamerbrief 4 december 2015.

¹¹ Jeugdagenda 2015-2018. 14 april 2014.

¹² Alles is gezondheid. Het Nationaal Programma Preventie 2014 - 2016. 11 oktober 2013.

¹³ Staatssecretaris van VWS. Brief publieke gezondheid 28 augustus 2014. Betreft Betrouwbare publieke gezondheid: Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en Rijk en het stimuleringsprogramma Betrouwbare publieke gezondheid.

¹⁴ Evaluatie Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. 26 oktober 2016.

om verschillende redenen in een unieke positie om verbindingen te leggen tussen publieke gezondheid, gezondheidszorg en het bredere sociaal domein.

De JGZ ontleent aan haar taken haar identiteit, haar maatschappelijk toegevoegde waarde en positie aan de voorkant van de keten van zorg voor jeugd. De JGZ is gericht op het bevorderen van gezond gedrag, het voorkomen van ziekten en andere problemen bij kinderen en jongeren, vroegsignalering en ondersteuning. Daartoe is het belangrijk dat de JGZ een laagdrempelige toegang verbindt met het in beeld hebben van alle kinderen en jongeren, werkt vanuit een integrale bio-psychosociale optiek en een betrouwbare en deskundige partner is in het netwerk van zorg voor jeugd. Het NCJ werkt in 2018 samen met het JGZ-veld aan een sterke JGZ.

5. In 2016 is in opdracht van VWS de *Evaluatie van het NCJ* uitgevoerd. Uit de evaluatie blijkt dat het NCJ in de afgelopen vijf jaar een algemeen gewaardeerd en breed kennis- en ondersteuningsaanbod heeft ontwikkeld voor de sector. Aan dit aanbod wordt door alle geraadpleegde managers en stafmedewerkers binnen de JGZ-organisaties (zeer) veel belang gehecht. Ook een ruime meerderheid van de professionals ervaart de ondersteuning vanuit het NCJ als (zeer) belangrijk. Een aanbeveling is dan ook om het NCJ in stand te houden. Het kan echter altijd beter. In de evaluatie werden de volgende aanbevelingen genoemd:

- Kom tot meer focus in thema's en activiteiten van het NCJ.
- Zet in op versterking en een grotere herkenbaarheid van de innovatiefunctie van het NCJ.
- Richt de communicatie en informatievoorziening vanuit het NCJ meer direct en proactief op de professionals.
- Zet als NCJ in op een (verdere) vergroting van de bekendheid van bestaande instrumenten en op ondersteuning bij implementatie en borging. Richt de aandacht minder sterk op de ontwikkeling van nieuwe instrumenten.

Het NCJ heeft in 2017 een aantal aanbevelingen uit de evaluatie opgepakt. Zo heeft het NCJ in 2017 samen met het JGZ-veld een Preventieagenda en Techagenda opgesteld die de focus voor de komende jaren gaat bepalen en de samenwerking versterkt met de andere partijen binnen het jeugd domein. Ook is een begin gemaakt met het aanpassen van de website van het NCJ hierop. Het huis van het NCJ is onlangs verbouwd met het doel de ontmoetingsplek voor de JGZ en haar partners, zoals veilig thuis, onderwijs, leerplicht, etc. te worden. Een plek waar werkconferenties en andere inspirerende bijeenkomsten plaatsvinden omtrent relevante thema's voor de JGZ.

Samen met kennisinstellingen (Vilans, Movisie, Nji) en werkplaatsen sociaal domein delen we kennis en ervaring in het project Integraal Werken in de Wijk (IWW). Het NCJ is daarnaast voorzitter van de werkgroep Preventie / vroegsignalering waarin hiervoor genoemde partijen samen met gemeenten het begrip preventie concretiseren.

Bijeenkomst met stakeholders

Op 29 mei 2017 is in de aanloop naar het Werkplan 2018 een bijeenkomst met stakeholders gehouden. De grote opkomst laat de betrokkenheid van een brede groep partners zien. De belangrijkste punten die genoemd werden, waren:

- goed dat door de Preventieagenda en Techagenda gefocust wordt op maatschappelijke problemen;
- het versterken van de participatie van ouders en kinderen een belangrijk doel moet zijn;
- dat het duidelijk maken wat de identiteit van de sector en van het NCJ is aandacht vraagt;
- dat beleidsadvisering verbeterd moet worden en hiervoor een optimaal functionerende BDS en DD JGZ nodig is;
- focus op implementatie, verbinding met LPK met concrete adviezen van het NCJ is nodig.

Bijlage 2 Integraal Werken in de Wijk

Oplegger bij werkprogramma's 2018 Movisie, NCJ, Nji en Vilans

1 Inleiding

Sinds 2016 bundelen Movisie, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Nederlands Jeugdinstituut, Vilans en de Werkplaatsen Sociaal Domein de krachten om samen met professionals en beleidsmakers kennis en expertise over integraal werken in de wijk te ontwikkelen en toegankelijk te maken wat betreft meervoudige vragen en problemen. Inmiddels is integraal werken ook een van de vier ontwikkelthema's waarin gemeenten en kennisinstituten nauw samenwerken.

In 2017 vond uitbouw van de kanalen plaats om 'kennis te laten stromen'. De focus lag op zichtbaarheid en vindbaarheid. De vraagbaakfunctie voor professionals en beleidsmakers is geoptimaliseerd, door niet alleen een integraal antwoord te bieden, maar ook te zorgen voor een brede verspreiding van de antwoorden via de gezamenlijke website www.integraalwerkenindewijk.nl. De kennisdeling over integraal werken blijft daarnaast ook lopen via de bestaande kenniskanalen van de samenwerkingspartners en de stakeholders van IWW.

In 2017 is samen met het veld (een eerste) antwoord gegeven op inhoudelijke vragen over onder meer:

- Organisatie en positionering van sociale (wijk)teams.
- Toegang tot zorg en ondersteuning met een reflectietool die helpt om lokaal/regionaal na te gaan hoe de toegang meer optimaal vorm kan krijgen.
- Werkzame elementen in de integrale aanpak van meervoudige problematiek door sociale (wijk)teams en hoe cliënten deze ondersteuning ervaren.
- Hoe geef je vorm aan een integrale benadering waarbij ondersteuning vanuit werk, inkomen en zorg een samenhangend geheel vormt (één gezin-één plan-één regie). Wat is er nodig op alle niveaus binnen de gemeente - bestuur, beleid, management, uitvoerders - om dit in de praktijk te realiseren?
- De benodigde basis- en specifieke kennis en deskundigheid van professionals op de verschillende leefdomeinen, zoals het dagelijks functioneren, opvoeden en opgroeien, inkomen, veiligheid. Aangevuld met hoe zij de juiste deskundigheid van anderen kunnen vinden voor adequate ondersteuning bij complexe zorg- en ondersteuningsvragen.

2 Focus 2018: verdieping, verbinding en toepassing

Het centrale doel van de samenwerking tussen de kennisinstituten en de Werkplaatsen Sociaal Domein is om gemakkelijk vindbare en toepasbare kennis voor én met beleidsmakers en professionals te genereren. Samen met hen werken we aan antwoorden op hun prangende vragen. Hiertoe stemmen we de activiteiten op het thema 'Integraal werken in de wijk' zoveel mogelijk op elkaar af en werken we samen om zo in de kennisproductie tot zichtbare meerwaarde te komen voor professionals en beleidsmakers die het integraal werken (in de wijk) willen versterken. We hebben daarbij aandacht voor het bereiken en ondersteunen van migrantengroepen i.s.m. onze partners. We bouwen in 2018 verder aan de 'body of knowledge' rond integraal werken.

Dit derde jaar van samenwerking ligt de focus op verdieping, verbinding en toepassing. Daarbij richten we ons op:

- *ophalen van kennisvragen en bieden van oplossingen die werken* (vraagbaakfunctie), waarbij we ook putten uit FAQ's van de afgelopen jaren.

- *bundelen van bestaande kennisproducten en kennissyntheses, analyseren van eventuele kennishiaten, vindbaar maken van kennis en praktijkgerichte oplossingen* (kennisinfrastructuur)
 - samenwerking en werkwijze rondom veiligheid (sociale teams, Veilig Thuis e.d.)
 - uitbreiding en verbinding regionale en landelijke kennis, mede in het verlengde van de ervaringen opgedaan in de drie pilots die i.s.m. Werkplaatsen Sociaal Domein in 2017 zijn gestart. Tevens aandacht voor verbreding van het bereik onder beleidsmakers en professionals in overleg met gemeenten/gemeentelijke netwerken en Werkplaatsen Sociaal Domein.
 - mogelijk levert IWW in 2018 ook een bijdrage aan de [Bouwstenen – personen met verward gedrag](#) van het Schakelteam.
- *opzetten van (toegepast) vervolgonderzoek*, bijvoorbeeld (nader te bepalen in november, zie onder aanpak)
 - vervolgonderzoek gericht op het verbreden of verder uitdiepen van de werkzame principes in integraal werken in verschillende contexten (in 2017 is een eerste inventarisatie in twee typen sociale teams uitgevoerd) of bijvoorbeeld vervolgonderzoek naar hoe de werkzame principes kunnen bijdragen aan praktijkverbetering.
 - onderzoek naar vormen en werkwijzen waarmee door sociale teams / netwerken goed samengewerkt wordt met de basisvoorzieningen ofwel 'het voorveld' (zoals scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, wijkverpleging, buurtcentra, verenigingen, woningcorporaties).
 - nader onderzoek naar vormen en positionering, mede naar aanleiding van de peiling sociale (wijk)teams onder gemeenten in 2017.

N.B. In overleg met andere onderzoeksorganisaties (zoals Verwey Jonker-instituut, SCP, CPB) wordt nog nagegaan of nauwere samenwerking in 2018 mogelijk en gewenst is.
- *ontwikkeling van nieuwe kennisproducten*, bijvoorbeeld (n.t.b.)
 - handvatten voor het 'op- en afschalen' bij ondersteuning en (specialistische) zorg.
 - handvatten voor methodisch werken aan één gezin-één plan-één regie, inclusief werk en inkomen/participatiebevordering.
- *leren met en in de praktijk, toepassing en verdieping, kennis laten stromen/kenniscoproductie*, door toepassing van kennis in de praktijk te bevorderen en te volgen (bijv. door het opzetten en begeleiden van leerkringen) en kennis hierbij door te ontwikkelen, bijvoorbeeld
 - toepassing van de werkzame principes in integraal werken.
 - IWW-kenniskaarten gebruiken om deskundigheidsbevordering van (T-shaped) professionals (in de toegang) uit te lijnen.
 - toepassing en verdieping middels reflectietools, zoals rond toegang en samenwerken.

Verder wordt aangesloten bij de overkoepelende kennisinfrastructuurdiscussies en de thema's die hierbinnen als urgent zijn bepaald, op dit moment naast IWW: van jeugd naar volwassenheid (16-27 jaar), preventie en sturen op kwaliteit.

Partners

Om de kennis te laten stromen tussen het lokale, regionale en landelijke niveau en om samenwerking en beïnvloeding van het programma goed gestalte te geven krijgt het programma vorm in samenwerking (met afspiegeling van lokaal/regionaal) met:

- De coördinatoren van de lokale integrale teams, de beleidsmakers van gemeenten en vertegenwoordiging van inwoners/gebruikers, d.m.v. klankbordgroep
- Landelijke partijen zoals VNG, VWS, SZW, OCW, V&J, ActiZ, Divosa, GGZ Nederland, GGD GHOR NL, Jeugdzorg Nederland, MEE Nederland, Sociaal Werk Nederland, cliëntenorganisaties, beroepsorganisaties (zeker niet uitputtend), d.m.v. stakeholderbijeenkomst.
- Kennispartners zoals Werkplaatsen Sociaal Domein, Academische werkplaatsen, RIVM/Centrum Gezond Leven, universiteiten, Kenniscentrum LVB, KJP, Pharos, Trimbos-instituut, Kennisplatform Integratie & Samenleving, Verwey Jonker-instituut, SCP, CPB d.m.v. samenwerking in de deelprojecten.
- Klankbordgroep van gemeenten en burgers.

3 Aanpak en begroting

De resultaten en leerervaringen van de gezamenlijke aanpak van 2017 gaan mee in de programmering van 2018. We stellen in november een plan van aanpak op voor Integraal werken in de wijk voor 2018 vanuit bovengenoemde. Daarin benutten we de input vanuit het veld en stakeholders.

Voor de uitvoering van het programma IWW alloceren vier instituten samen (minimaal) € 525.000 euro in 2018 vanuit de middelen die zij van VWS ontvangen.

	Bijdrage per instituut	Extra bijdrage
Movisie	€ 150.000	€ 50.000 (Vakkundig aan het werk)
NCJ	€ 75.000	
Nji	€ 150.000	
Vilans	€ 150.000	

Movisie zal naar verwachting opnieuw vanuit haar instellingsmiddelen € 50.000 toevoegen aan dit programma en dit richten op vraagstukken die verband houden met werk & inkomen/participatiebevordering. Ook andere projecten kunnen mogelijk aansluiten op Integraal werken in de wijk en daarmee ook (een deel van) hun budget hieraan verbinden. Binnen de afzonderlijke werkprogramma's en begrotingen wordt de personele capaciteit en de materiële middelen opgenomen.

Programma-organisatie

In 2017 is het programma Integraal werken in de wijk aangestuurd door een kernteam met vertegenwoordigers vanuit de vier kennisinstituten en de werkplaatsen sociaal domein. Periodiek vindt evaluatie plaats van de voortgang en het functioneren van het kernteam. Bestuurders en kernteam hebben periodiek overleg over de koers en voortgang. Regelmatig vindt afstemming plaats met contactpersonen van VNG en VWS. Vanuit de VNG zijn ook vertegenwoordigers vanuit een aantal gemeenten verbonden aan dit ontwikkelthema.